బంధితుడు

నా చెవులలో ఇంకా ఆ మాటలే మోగుతూ వున్నవి. "వెళ్ళగానే యే హోటల్లోనే దిగి ముందుగా ఆదినారాయణ మూర్తిగారిని కలుసుకో. ఈ ఉత్తరం చూపించి వారు చెప్పి నట్టు చెయ్యి" నేను హైదరాబాదు రావటానికి బస్సు ఎక్కి కూర్చున్నప్పుడు నాన్నగారు నాలుగోసారీ, ఆఖరుసారీ నాకు చేసిన హెచ్చరిక యిది.

అందువలనే అదే ధ్యేయంగా, గంటసేపటి నుంచి వెదుకుతున్నాను. అడ్రసు రాసిన చీటీ చేతిలో చమటకి తడిసి పోయింది. అన్నీ ఒకలేరకంగా కనబడే విశాలమయిన చక్కని రోడ్లు. ఎత్తయిన, ఖరీదయిన భవంతులు.

వెతికి వెతికి వేసారి పోయాను, చేతిలో అడ్రసు వుం డీన్నీ, వారి యిల్లు కనబడేదాకా వెతక్క తప్పదు మరి. ఆ యింటి గేటు దగ్గర యెవరూ లేదు.

"కుక్కలున్నవి జాగ్రత్త" అన్న బోర్డుకూడా లేదు.

లోపల విశాలమయిన ఆవరణలో అందమయిన పూలమొక్కల మధ్యన పెద్ద భవనము. ధైర్యంగా లోపలికి అడుగు పెట్టాము.

"ఎవరు కావాలి?" అని నన్ను మధ్యలోనే ఆపి అడిగాడు ఒక కాకీ బట్టలమనిషి. బహుశా అతను మేదో పిలుపు మీద లోపలికి వెళ్ళివుంటాడు, గేటు దగ్గరనుంచి.

వారి పేరు చెప్పాను. మొహాము అదోలా పెట్టి వికృతంగా నవ్వాడు.

"ఇది కాదు. అవతలేమో కనుక్కోండి." అని, ఇక దయచెయ్యమన్నట్టు చెయ్యి చూపి గేటు వైపుకి దారి తీశాడు.

"ఎవరదీ?" అంటూ కర్టెన్ దగ్గర్నుంచి సన్నని గొంతు వినిపించి అటుచూశాడు. హాలు గుమ్మానికి కట్టిన 'కర్టెన్' తొలిగించి వరండాలోనికి మొహం మాత్రము తొంగిచూస్తూ వుంది. మెరుపు తీగలాటి పిల్ల అని మొహం చూస్తేనే చెప్పవచ్చు. నోటమాటలేక అలాగేచూస్తూ ఉండిపోయాను. మరుక్షణం ఆ మొహం మాయమయింది. నా మెదడులో కలవరం చెలరేగింది.

ఆ అమ్మాయిని యిదివరకు చూశానని అనిపించింది. కాని, ఎంత ప్రయత్నించినా ఆమె ఎవరో నా మెదడుకి తట్టనే లేదు. 'ఎవరు?' అన్న ప్రశ్న నా మనస్సుని పూర్తిగా ఆవరించుకుంది. కాని మెంత ఆలోచించీ, కృతకృత్యుడను కాలేక పోయాను. అప్పటికే నా వంక 'మిర్రి మిర్రి' చూస్తున్నాడు

గేటుదగ్గర మనిషి. ప్రమాదం గ్రహించి రోడ్డుమీద పడ్డాను నిముషాలలో. ఆ గోడమీద ఏమయినా పేరులాంటిది వుంమోదేనని చూశాను. కాని అలాంటిదేమీ నా కంటికి ఆనలేదు.

మరో గంటకి ఆదినారాయణమూర్తిగారి యిల్లు వెదకి చివరకు పట్టుకున్నాను. ఎంతో సంతోషమయింది. ఇంతసేపూ ఆ అమ్మాయి నా ఆలోచనల్ని పూర్తిగా ఆక్రమించుకునే ఉంది. అందువలననేమో నాకు మరి అంతగా అలసట అనిపించలేదు.

నా అదృష్టంకొద్దీ ఆదినారాయణమూర్తిగారు యింట్లోనే వున్నారు. నేను యిచ్చినఉత్తరం బాగాపనిచేసింది. ఒకటి రెండురోజులలో 'ఆర్డర్లు' వచ్చేలా చేస్తానని ఆయన నాకు మాటయిచ్చేరు. కాసేపు కూర్చుని కాఫీ తాగి వచ్చేశాను.

వచ్చినపని సగం పూర్తయినట్లే. ఆదినారాయణమూర్తిగారు మాటయిచ్చేక యిక భయానికి ఆస్కారము లేదు. ఆయనకి దేశములో చాలాచోట్ల అనేక కంపెనీలలో వాటాలున్నాయి. కొన్నిటికి ఆయనే యజమాన్యము నిర్వహిస్తుంటారు. అంతటిమనిషి, నన్ను, సాదరంగా మాట్లాడి, భరోసాతోపాటు కాఫీకూడా ఇచ్చి ఆదరించాంటే ఇదంతా నేను తెచ్చిన ఉత్తరం మహిమేగదా అనుకుని, ప్రాణంలేని (?) ఆ వుత్తరానికి ధన్యవాదాలు అర్పించుకున్నాను.

బయటపడ్డాక, తిరిగి రెక్కలువచ్చిన పక్షినిఅయ్యాను!

భాగ్యనగరంలో రెండురోజులు గడపవలెనని ముందే అనుకుని ఉండటమువలన, తీరికలేని కార్యక్రమము యిదివరకే ఏర్పాటు అయివుంది నాకు.

కాని నన్ను ఒకే ఒక ప్రశ్న ప్రొద్దుటినుంచీ ఊపిరాడకుండా చేస్తున్నది.

ఆ యింట్లో మెరుపులా కనబడి, మొహం మాత్రమే చూపి మాయమయిన అమ్మాయిని నేను నిశ్చయంగా యిది వరకు యెరుగుదును. ఆమె యెవరు? ఎవరు?

నాలుగుచోట్లూ, సాయంత్రందాకా తిరిగి ఆరుగంటల సినిమాకి వెళ్ళాను. నేను వెళ్ళేసరికే సినిమా మొదలయింది. 'ఇంటర్ వెల్' లో బయటికివచ్చి సిగరెట్ కాల్చుకుంటూన్న నా బుజంమీద బరువయినచెయ్యి పడింది. వెనక్కితిరిగి చూశాను.

లావుపాటిమనిషి. ఉలిపిరి కాగితంలో చుట్టిన యాపిల్ పండులా ఉంది. ఖరీదయిన బట్టల్లో ఉన్న అతని శరీరము. నున్నగా పుష్టిగావున్న మొహములో సన్నగా చిరునవ్వు. నాకు తెలిసిన చిరునవ్వు! అయోమయంగా చూస్తున్న నన్ను మరచిపోయావేంరా ?" అన్నాడు అతను కుదుపుతూ.

అతను సీతారామరావేనా? అవును. లావెక్కడము వలన పోల్చుకోలేకపోయాను. మనిషి ఎర్రబడ్డాడు. ఒళ్ళు నునుపుదేలింది.

"నన్ను క్షమించరా. పోల్చుకోలేకపోయాను" అని వాడిని కావిలించుకున్నాను చేతిలో సిగరెట్టు అవతలపారేసి.

"నీ మొంహాతే" అంటూ నన్ను నలిపేసి ప్రశ్నలతో ముంచేత్తేడు. నేనూ అంతే. వాడినిచూసి ఏడేళ్ళు కావసు న్నది. కాని వాడిలో, నన్ను ఆశ్చర్యంలో ముంచివేసే విషయం ఒకటి చూశాను. ఆసంగతి అడగటానికి నాకునోరు రాలేదు, ఎంతసేపటికీ.

సీతారామరావు నాకు చిన్ననాటి స్నేహితుడు. ఆ కాసేపట్లోనే చాలావిషయాలు మాట్లాడుకున్నాం.

ఇంతలో 'సినిమా' మొదలవటమువలన లోపలికి వెళ్ళాము. కాని ఇక మా దృష్టి 'సినిమా'మీాద లేదు. మా గొడవలో మేము పడిపోయాము. విసుగుతోకూడిన ఛీత్కారం ప్రక్కనున్న ప్రేక్షకులనుంచి వచ్చింది. అదీ ఆడప్రేక్షకుల నుంచి అవటమువలన నోళ్లు మూసుకున్నాము బుద్ధిగా ఇద్ద రమూ.

సినిమా అయింతరవాత లైట్లు' వెలిగాయి. సీతా రామరావు ప్రక్కన మరో ఇద్దరు ఆడవాళ్లు ఖరీదయిన దుస్తు లలో ఉండటము అప్పుడు గమనించాను. అతను పరిచయం చేశాడు. ఒకామె అతనిభార్య. రెండవ ఆమె? ప్రొద్దున నేను చూసి మెవరా? అని జ్ఞాపకం తెచ్చుకోవటానికి నానా యాతనపడి, చివరికి మెదలకుండా వూరుకున్నది, ఈ అమ్మా యిని గురించే అని తెలుసుకుని నా మతిమరుపుకి తిట్టు కున్నాను.

"మా మరదలు" అని పరిచయంచేశాడు. ఆ అమ్మాయి పేరు శ్యామలట. అవును ఆ అమ్మాయి నాకు ఇదివరకే తెలుసును.

దానికి కథ కొంత ఉన్నది.

అయితే ప్రొద్దున నేనుచూసిన విశాలమయిన ఖరీద యిన భవంతి ఎవరిది? ఎక్కడి సీతారామరావు? నేను ఆశ్చర్యపడుతూనే ఉన్నాను. నాచెయ్యి పట్టుకొని నడిపించు కుని వెళ్ళేడు సీతారామరావు తన ఖరీదయిన కారుదగ్గరకు." "మొన్నే కొన్నానురా. నిన్ను 'డ్రాప్' చేస్తాను"అని లోపలికి లాగేడు. వెనకసీట్లోకి ఆడవాళ్ళు వెళ్ళేరు. వాడికి హోటలు పేరుచెప్పి మెరిసే 'టాంక్‌బండ్' మీది లైట్లవంక చూస్తూ ఉండిపోయాను.

కారు ఆగింది. "రేపుప్రొద్దున వస్తాను" అని, నా రూమునంబరు కనుక్కున్నాడు. నా ఆలోచనల్లో నన్నువదిలి 'గుడ్‌నైట్! చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు సీతారామరావు వాళ్ళతో.

నాకు తెలిసిన యేడేళ్ళకిందటి సీతారామరావుని వూహించుకుంటూ గది చేరున్నాను.

శ్యామల—సీతారామరావు—వాళ్ళ మామగారు—అతనిభార్య నా మస్తిష్కంలో తిరుగుతూనే ఉన్నారు.

అవును. ఏడేళ్ళకిందటి సీతారామరావుకీ, ఇప్పుడు నేనుచూస్తున్న సీతారామరావుకీ చాలా తేడా ఉంది. ఇతనే అతనా అన్న అనుమానమూ నాకు కలగకపోలేదు. మా వూరు ఒకటే. నేనూ, సీతారామరావూ 'స్కూల్‌ఫైనల్' దాకా కలిసి చదువుకున్నాము. అతను 'స్కూల్‌ఫైనల్' రెండుసార్లు తప్పాడు. నేను 'ఇంటర్మీడియట్' పాసయేసరికి

ఇంకా సీతారామరావు 'స్కూల్ ఫైనల్' పూర్తి చెయ్యనే లేదు. తరవాత నేను బి. ఏ. కి బందరు వెళ్ళవలసి వచ్చింది.

సీతారామరావుకి తల్లీ తండ్రీ చిన్నప్పుడే పోయారు. అందువలన అతన్నీ, అతనికి మిగిల్చిపోయిన కొద్ది ఆస్తినీ వాళ్ళ మేనమామలు చూశారు. ఆ రోజుల్లోనే అతనికి పెళ్ళయిందని తెలిసింది.

ఆ తరువాత అతనిగురించి కొన్నాళ్లు నాకు యేమీ తెలియలేదు.

నేను బి. ఏ. చదువుతూవుండగా ఒకసారి వేసవిసెలవులలో మా మావయ్యగారివూరు వెళ్ళాను. అక్కడ ఉన్నన్నాళ్ళూ నాకు ఏమీ తోచేదికాదు. వేళకి ఇంత తిని తోటల వెంటా, పొలంగట్లవెంటా తిరుగుతూ ఉండేవాడిని. పంట కాలవలపక్కన యెత్తయిన తాటిచెట్లూ. మామిడిచెట్లూ పట్టుకుతిరగటం, కాసేపు కాలవలో ఈతకొట్టడము, 'బోర్' కొట్టినప్పుడు గొంతెత్తి బిగ్గరిగా పాడటం చేసేవాణ్ని. ఎవరయినా నవ్వుకొనుటచూసి కంగారుపడి సిగ్గుపడేవాడిని.

ఒకసారి అట్లా తిరుగుతూవున్న నేను, సాయంత్రపు నీరెండలో, మామిడిచెట్టునీడన, కాలవగట్టుమీద తలకింద చెయ్యిపెట్టుకుని పడుకుని కూనిరాగం తీస్తున్న ఒకమనిషిని గమనించాను. తెల్లనిబట్టలు, అతని కూనిరాగం, నా ఒంటరితనం నన్ను అతనిదగ్గరకు వెళ్ళేలా చేశాయి దగ్గరకు వెళ్ళి చూసి ఆశ్చర్యపోయాను

అతను సీతారామరావు, అతుకులువున్నా అతనిబట్టలు

శుభ్రంగా వున్నాయి. నన్నుచూసి నవ్వి కావలించుకున్నాడు ఆనందంతో. సీతారామారావు అత్తవారివూరు అదేనట! "ఏంచేస్తున్నావ"ని అడిగాను. "ఉద్యోగం యిచ్చేవాళ్ళు లేరు. నానాకష్టమూపడి 'స్కూల్ ఫైనల్' పూర్తిచేశాను! వ్యవసాయం చెయ్యటం చాతకాదు. ప్రస్తుతం తినటం తిరగటం తప్ప వేరేపని లేదు" అని నవ్వాడు. ఆనవ్వు వెలితిగా వినబడింది నాకు. ఆరోజునుంచి ఇద్దరం కలిసి తిరిగేవాళ్ళము జంటగా తోపులలో.

అతని మాటల వెనక అగాధం, నవ్వులో వెలితీ ఉన్నట్లనిపించింది నాకు.

ఆ నాడు బాగా పొద్దు పోయింది. మేము వూళ్ళోకి వెళ్ళేటప్పటికి. అతన్ని యింటివద్ద దిగబెట్టాను దారి లోనే అవటం మూలాన వాళ్ళ యిల్లు. నిశాచరుల్లాగా వెడుతున్న మేము కటికచీకటిలో తెల్ల తెల్లగా ఉన్నాము.

వాళ్ళ మామగారు కాబోలు అంటున్నారు "ఇంకా దొరగారు రాలేదా?" అని. ఆ మాటలు విననట్లుగా, నాకు వీడ్కోలు చెప్పి అతను లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు. వెళ్ళటానికి నాలుగడుగులు వేసిన నాకు, అతని మామగారి మాటలువినిపించేయి. "ఏం బాబూ! దమ్మిడీపని లేకపోయినా, ఇంత పొద్దుపోయేదాకా రాచకార్యాలు అవలేదా? ఇంటిదగ్గర మనుషుల్ని కంగారు పెట్టడమెందుకయ్యా పని పాటా లేని వాళ్ళు కూడా. ఎవరా మనిషి?" అని. సీతారామారావు మెల్లగా ఏదో చెబుతున్నాడు.

నాకు సిగ్గువేసింది. గబగబా నడిచి వెళ్ళిపోయాను.

సీతారామారావు జీవితం ఇట్లా అయిందన్నమాట చివరికి. సంపాదనలేని పురుషుడికి ఇంట్లోయిచ్చే గౌరవం నాకు తెలియందికాదు. అలిగి అత్తవారింటికీ, చెడి చెల్లెలు ఇంటికీ వెళ్ళకూడదంటారు. ఎవరు ఒప్పుకున్నా, ఒప్పుకోక పోయినా ఉన్నమాట అది. అట్లాంటిది సీతారామరావు ఇలా విలువలేని జీవితం గడుపుతూ అత్తవారినే పట్టుకుని ఎందుకు వేళ్ళాడుతున్నాడో నాకు అర్థంకాలేదు. ఎవరు ఉండవలసిన చోట వారు ఉంటేనే ఆదర్శాలూ, స్నేహాలూ, బంధుత్వాలూను, ఈసంగతి సీతారామరావుకి తెలియదా?

అదే అడిగేను అతన్ని మర్నాడు. "మనవూరికి వచ్చేసి నీ ఇంట్లోనే ఉండిపోగూడదా?" అన్నాను. అతను నవ్వి అన్నాడు "ఇవన్నీ నాకు తెలీకకాదు. నా పెళ్ళయినప్పటి నుంచీ మా మేనమామలకీ మా అత్తవారికీ చెడింది. ఒకళ్ళంటే ఇంకొకరికి మంట. అందుకని ఆవూళ్ళో తనకూతురు కాపురం చెయ్యటం మా అత్తగారికి ఇష్టంలేదు. ఏమైనా ఉద్యోగం చూసుకోమంటారు వీళ్ళు. అప్పుడే వాళ్ళ అమ్మాయిని కాపరానికి పంపిస్తారట. ఈ సమస్య ఇట్లా కొన్నాళ్ళు నలిగింది. అది ఇక్కడా, నేను అక్కడా బాధపడటం నాకు ఇష్టంలేక పోయింది. ఎంత ప్రయత్నంచేసినా ఉద్యోగం దొరకలేదు. ఎస్. ఎస్. ఎల్. సీ. కి సిఫారసు లేకుండా ఈరోజుల్లో ఏమి ఉద్యోగం దొరుకుతుంది? అందుచేత, నా మకామే మార్చే

శాను. కాని రోజులు గడచినకొద్దీ కృష్ణపక్షపు చంద్రుడులాగ ఆ గౌరవమూ ఆవిరయిపోయింది.

ఇక వేరే దారిలేదు. అందుకని ఒకే 'పాలసీ'ని నిర్ణయించుకున్నాను. అయిందేదో అయింది. అన్నింటికి చెడ్డాను ఇంక లెక్కయేమిటి నాకు. మొండివాడు రాజుకంటే గొప్పవాడన్నారు.

అల్లుడు కడు స్వతంత్రుడు అన్నాడు. నా బలహీనతయేమంటే మావాళ్ళను విడిచి ఉండలేకపోతున్నాను. ఇప్పుడు నేనూ వాళ్ళలో ఒకణ్ణి అయిపోయాను. పెద్దవాళ్ళు మతిచాంచల్యంతో ఏవో అంటారు. మనము అవన్నీ పట్టించుకుంటే యెట్లా? సర్దుబాటు ఏదో ఒకవైపునుంచైనా ఉండాలి గదా!"

ఆశ్చర్యంతో అతన్నిచూస్తూ ఉండిపోయేను. అతను ఆ సాయంత్రము నన్ను వాళ్ళయింటికి తీసుకుపోయాడు. వాళ్ళ మామగారు నన్ను గుచ్చిగుచ్చి చూసి యక్షప్రశ్నలు వేశారు. నాకు చమటలుపట్టేనంత పనయింద. దీర్ఘమూ, ఉన్నతమూ అయిన కాయముతో బుంగమీసాలు కదుపుతూ ఆయన అడిగే ప్రశ్నలూ, చూసే చూపులూ నన్ను ఇబ్బందిపెట్టాయి.

"ఉద్యోగం చేస్తున్నావా?" అని అడిగారు ఆఖర్న. లేదని తలాడించేను. నిరసనగా నావేపుచూసి పైపంచదులిపి అవతలికి వెళ్ళిపోయారాయన. నాకు సంతోషమైంది. తేలిగ్గా ఊపిరిపీల్చాను బంధం వొదిలిపోయినందుకు.

నేను కూర్చునివుండగానే "ఇప్పుడే వస్తాన"ని చెప్పి భార్యతో మాట్లాడటానికి లోపలికి వెళ్ళాడు సీతారామరావు. యథాలాపంగా తలతిప్పి దొడ్లోకిచూసిన నేను ఆశ్చర్యంతో ఆనందంతో తబ్బిబ్బయ్యాను. నా కన్నులకు విందు అయినది.

మెరుపుతీగలాటి ఒక అందాలబాలిక పూలు కోసుకుంటూవున్నది. ఆమె నన్ను గమనించనేలేదు. పసిమిపచ్చని బంగారుఛాయ. చంపను చారడేసికళ్ళు. అందమైన సన్నని ఎర్రని పెదిమలు. అద్భుతమయిన అందంతో మెరిసిపోతున్నది ఆ అమ్మాయి. అంత అందం నేను ఎప్పుడూ చూడలేదు.

తరవాత సీతారామరావు వచ్చాడు. ఆ అమ్మాయిని చూపించి ఎవరని అడిగాను. "ఏం?" అని కొంటెగానవ్వి, "మా మరదలు శ్యామల" అన్నాడు. అప్పటినుంచీ నా మనస్సంతా ఆ అమ్మాయే ఆక్రమించేసింది. మనసులో మదనపడ్డాను. నిద్రలేని రాత్రులు గడిపాను. వాడిపోయాను. ఒకటి రెండు రోజులలో నేను ఆవూరువొదిలి వెళ్ళిపోతాననగా, ఇక ఆగలేకపోయాను. "నువ్వు ఏమీ అనుకోనంటే ఒకటడుగుతాను సీతారామరావు" అన్నాను. నావంక కుతూహలంగా, ఆశ్చర్యంగా చూశాడు. "మీ శ్యామలని నాకు ఇచ్చి పెళ్ళిచెయ్యటానికి మీవాళ్ళకేమయినా అభ్యంతరం ఉంటుందా?" అన్నాను నోరుపెగల్చుకుని. సీతారామరావు నా భుజంచరిచి పగలబడి నవ్వాడు. "వోసి! ఇదా నువ్వు అడిగేది" అని వెక్కిరించాడు. నాకు సిగ్గేసింది. వాడిమీద

కోపంవచ్చింది. "సీరియస్‌గా అడుగుతున్నాను. నవ్వుతా వెందుకు?" అన్నాను కోపం తెచ్చుకుని.

ఈమాత్రందానికి అంత ఇదెందుకు? మనచేతులలో పనేగదా! నేనే ఆయన్ని కదలేస్తాను. విన్నూ, నీ ఆస్తిని చూసి ఇవ్వక ఏంచేస్తారురా పిచ్చివాడా" అన్నాడు. "నేను రెండురోజులలో వెళ్ళిపోతున్నాను. నువ్వు ఇవాళే ఈవిషయం కదిపి సరేననిపిస్తే, తరవాత ఆయన్ని మావాళ్ళదగ్గిరికి పంప వచ్చు. వీళ్లు సరేనంటే ఈలోగా నేను మావాళ్ళని దారికి తీసుకురావటానికి వలవేస్తాను" అన్నాను.

"వో యస్. 'అల్లుడు కడుస్వతంత్రుడు' అన్నారుగా? ఇవాళే మాట్లాడతాను. వాళ్ళకి ఇష్టమే అనిపించి నీకోరిక నెర వేరుస్తాను" అన్నాడు. నాకు చాల సంతోషమయింది. వాడిని మెచ్చుకున్నాను.

ఆ రాత్రి నాకు సరిగా నిద్రపట్టలేదు. కలలోకి శ్యామలవచ్చి అల్లరిచేసింది. మర్నాడు సీతరామరావు నాకు కనబడినప్పుడు ఆముదం మొహం పెట్టాడు. "మిగతా విషయాలు ఎట్లావున్నా వాళ్ళు 'చదువుకున్న నిరుద్యోగి'కి శ్యామలని ఇవ్వరట. ఈవిషయం వాళ్ళకి యెంతగానో నచ్చచెప్పటానికి ప్రయత్నించాను 'ససేమిరా' అన్నారు అందులో నువ్వు నా స్నేహితుడవటంవలన మా మామగారు మొదట్లోనే కొట్టి పారేశారు. 'నువ్వు ఒకడివి ఉన్నావు చాలు. ఇంకా నీకు జతఎందుకు?' అన్నారు. నావలన కాలేదు బ్రదర్" అని ముక్కు చీదుకున్నాడు విచారపడి.

నా ఆశలు మొదట్లోనే తుంచివేయబడ్డాయి. అవమానంతో వాడి మొహంలోనికి సరిగా చూడలేకపోయాను. ఆమర్నాడే ఆవూరు వొదిలి వొచ్చేశాను. తిరిగి ఆవూరి మొహం చూడలేదు. ఎవరెంత బలవంతం చేసినా.

అప్పట్నించీ తిరిగి సీతారామరావు సంగతి తెలియలేదు. ఆనాటి ఆ సీతారామరావు తిరిగి ఈరూపంలో కనబడేసరికి నాకు ఆశ్చర్యం కలిగిందంటే అసహజత్వం ఏమీ లేదు గదా !

ఈ ఆలోచనలతో బుర్ర వేడెక్కిపోయింది. యేవొంటి గంటకో నిద్రపట్టింది మర్నాడు ఉదయం ఏడుగంటలకే తలుపు దబదబా కొట్టాడు హోటలుకుర్రాడు "మీకోసం యెవరో వచ్చారంటూ. ఎదురుగా నవ్వుతూ సీతారామరావు కనబడ్డాడు. పైనుంచి కిందవరకూ అన్నీ ఖరీదయినవి ధరించి ఉన్నాడు. అతన్ని గాభరాగా లోపలికిరమ్మని పిల్చుకువెళ్ళేను "తొందరగా కానీ పనుంది" అన్నాడు కూర్చుంటూ ఒక అరగంటలో అన్నీ ముగించాను, కింద అతనికారు ఉన్నది.

"ఎక్కడికి?" అని అడిగాను స్టీరింగుతిప్పుతున్న అతని చేతులవంకచూస్తూ. చిన్నగా నవ్వాడు. కారు పరుగెత్తింది. నా ఆశ్చర్యము వాడు గమనించాడు కాబోలు అన్నీ వివరంగా చెప్పాడు. 'సిరిదా వచ్చినవచ్చును సలిలంబులు నారికేళ ఫలముకు భంగిన్' అంటూ మొదలుపెట్టి.

ఆ పల్లెటూళ్ళో అత్తవారింట విలువలేని నిరుద్యోగిగా సోమరిపోతు అల్లుడుగా మరో ఏడాది గడిపాడట. కొన్నాళ్ళకి

తిక్కవచ్చి మావూళ్ళో తనకి మిగిలివున్న ఆస్తిపాస్తులు అన్నీ అమ్మేశాడట. ఆ పదివేలూ పెట్టి దొరికినన్ని స్థలాలు చవగ్గా కొనేశాడట! ఐదేళ్ళలో వాటిధరలు ఎంతగానో పెరిగిపోయి చూస్తూ ఉండగానే 'లక్షలు' వచ్చిపడ్డాయట. ఇక ఆవ్యాపారము తన తాహతుకి తగదని, అదంతా రకరకాల 'బిజినెస్సు'లలో పెట్టాడట. మూడుపువ్వులూ ఆరుకాయలుగా ఆ వ్యాపారాలన్నీ పెరిగాయట. ఇప్పుడు అతనికి నాలుగుమేడలు ఒక సినిమాహాలూ. మూడు పెద్దపెద్ద పరిశ్రమలలో వాటాలూనట. ఈమధ్యనే నలభై వేలుపోసి ఈకారు కొన్నాడట.

"ఇదీ బ్రదర్! నా చరిత్ర" అని నవ్వాడు సీతారామరావు. ఆరోజుల్లో అతను వెలితిగా నవ్వేవాడు. కానీ ఈ నవ్వులోనూ ఎంతో వెలితి వున్నట్టు కనబడింది నాకు ఎందుకు?

"ఇంతకీ ఇప్పుడెక్కడికి, మనము వెళ్ళడము?" అని అడిగాను. "ప్రస్తుతము తిన్నగా మాయింటికి తరవాత నీ ఇష్టం" అన్నాడు సీతరామరావు.

నా మనస్సులో ఇంకా కొన్ని సందేహాలు మిగిలిపోయాయి. మరో అయిదు నిముషాలలో గమ్యస్థానం చేరేం. గేటు కాపలావాడు నన్నుచూసి తెల్లమొహం వేసేడు. నాకు నవ్వు వచ్చింది.

హాలులోకి వెళ్ళేటప్పటికి, సిల్కులాల్చీలో మునిగి, మెడలో బంగారుగొల్సుతో విశ్రాంతిగా కూర్చుని, చుట్ట కాల్చుకుంటూన్న ఒక భారీవిగ్రహాన్ని చూసి అదిరిపడ్డాను నేను. నాసందేహం వొదిలిపోయింది.

"రండి. రండి" అని ఆహ్వానించాడాయన నవ్వుతూ. నిదానంగా మాట్లాడేడాయన నాతో! ఎన్నాళ్ళుగానో తెలిసిన మనిషిలా ప్రవర్తించాడాయన. లోపలనుంచి గాజులు గలగలలు వినిపించాయి. ముసలాయనలో అప్పటికీ ఇప్పటికీ యెంతమార్పు.

ఆయన నన్ను చాలాచాలా విషయాలు అడిగాడు ఉద్యోగ వివరాలూ అవీ విచారించాడు. నేను ప్రయత్నిస్తున్న ఉద్యోగంగురించి విని సంతోషం ప్రకటించాడు. లోపల్నుంచి కాఫీలూ అవీ వచ్చాయి, అప్పటికి సీతారామరావు బయటికి ఊడిపడ్డాడు!

కాసేపు మాట్లాడినతరవాత సీతారామరావుతో కలిసి బయటపడ్డాను. నన్ను ఆదినారాయణమూర్తిగారి ఇంటిదగ్గర దించి నాతో అవసరంగా మాట్లాడాలనీ, సాయంత్రం నాలుగు గంటలకి తను వస్తాననీ, కనుక నన్ను గదిలోనే ఉండమనీ చెప్పి సీతారామరామారావు వెళ్ళిపోయాడు.

ఆదినారాయణమూర్తిగారు ఇంటిలోనే ఉన్నారు. నేను వెళ్ళగానే పదినిముషాలలో నాచేతికి 'ఆర్డర్సు' వచ్చాయి మరుసటిరోజే నేను ఉద్యోగంలో చేరాలని చెప్పారాయన. ఆయనకి కృతజ్ఞతచెప్పి బయటికి వచ్చాను సంతోషంగా. హోటల్ కి వెళ్ళి సామాన్లు సర్దేశాను. నాలుగ్గంటలదాకా ఇష్టమువచ్చినట్లు ఊరంతా తిరిగిచూశాను. అవాళే నేను వెళ్ళిపోవాలి.

ఆ సాయంత్రము నాలుగుగంటలికి చెప్పినట్టుగానే, సీతారామరావు వచ్చాడు. కాఫీలు తాగి 'టాంక్‌బండ్'

వైపు వెళ్ళేము అతనికారులో. అప్పుడు మొదలెట్టేడతను. "నువ్వేమీ అనుకోకుండా ఉంటే ఒకసంగతి చెప్తానురా" అని నావంక చూశాడు, చెప్పమన్నట్లు తలాడించాను నవ్వుతూ. "నీకోరికమీద ఆనాడు నేను అడిగితే వాళ్లు అంత ఇదిగా నిరాకరించారు. ఇన్నాళ్ళనుంచీ ఎన్నో సంబంధాలు చూస్తూనే ఉన్నాముగాని, ఏదీ కుదరలేదు. ఒకటి సరిగా ఉంటే ఇంకొకటి బాగావుండడంలేదుట! అందులో ఈ ఆడ వాళ్ళవి గొంతెమ్మకోరికలు గదా!" అని అడిగాడు. నేను నవ్వాను. "కాని ఇన్నాళ్ళతరవాత మావాళ్ళందరూ ఎంతో కష్టపడి ఏకాగ్రీవాభిప్రాయానికి వచ్చారు. ఇది నిజంగా గొప్ప సంగతి. నిన్నుచూశాక ఇప్పుడు మావాళ్ళకి, మా శ్యామలని నీకుయిచ్చి పెళ్ళిచేద్దామని ఉద్దేశ్యం కలిగింది. అయితే ముందు నీవు వొప్పుకోవాలిగదా! అప్పుడు అంతగొడవ జరిగిం దామెను. నువ్వు "ఊం" అంటే నేను మీవాళ్ళని కలుసుకుని మాట్లాడతాను. ఈవిధంగానైనా మనము దగ్గరవాళ్ళము అవొచ్చు. ఏమంటావు?" అంటూ తనచేతిలోవున్న నాచేతిని ఆదరపూర్వకంగా నిమిరేడతను.

నాకు ఆశ్చర్యమూ, ఆనందమూ, ఒక్కసారిగా కలిగాయి ఉక్కిరిబిక్కిరి అయిపోయేను.

"అంతా బాగానేఉందిరా! ఆనాడు అవమానం జరిగిందని నేనేమీ మనసులో పెట్టుకోవటంలేదు. కాని ఇప్పుడు పరిస్థితి నాచేతిలో లేదు. అంతా అయిపోయింది" అన్నాను.

"అదేమిటో నాకు చెప్పు. నేను ప్రయత్నిస్తాను" అన్నాడు.

"చెబుతాను, తప్పకుండా. ముందు నాకు ట్రెయినుకి టయిమవుతున్నది. రేపే బెజవాడలో ఉద్యోగం జాయినవాలి అని తొందరపెట్టి వాడ్ని లేవదీశాను. వాడిముహం తెల్ల బోవటము నేను గమనించాను. హోటల్లో సామాన్లు తీసుకున్నాము. దారిలోనేగదా, కాఫీ తాగిపోదాము అని బలవంతంచేసి ఇంట్లోకి తీసుకపోయేడు నన్ను. 'నేను కారులో డ్రాప్‌చేస్తానుగదా!' అంటూ.

అతని మామగారు ఎంతో అందరంగా పలకరించాడు హాలులో ఎదురుపడి, ముహం నిండుగా నవ్వుతూ. కాసేపటికి లోపలినుండి ఊడిపడి సీతారామారావువచ్చి నాప్రక్కన కూర్చున్నాడు. కాఫీ, ఫలహారాలు పట్టుకుని, సీతారామారావు భార్యా, శ్యామలా వచ్చారు నేను 'టయిమ'యిపోతూందని తొందరపడటము గమనించిన ముసలాయన "ఇంకా అరగంట టయిమున్నది. మనకారులో అబ్బాయి వచ్చి దిగబెడతాడు. ఫరవాలేదు." అని నవ్వాడు. నేను తేలిగ్గా ఊపిరి పీల్చాను.

నాకు నమస్కారాలు చేసిన ఆడవాళ్ళకి నేను సిగ్గుతో చేతులుకలిపి ప్రతినమస్కారం చేశాను. కాఫీలయ్యాయి. ఆఖర్న ముసలాయనే విషయం కదిపాడు సూటిగా.

"మా శ్యామలని మీకిద్దామనుకుంటున్నాను. మీకు అభ్యంతరం లేకపోతే మిగతావిషయాలు మీ వాళ్ళతో మేము మాట్లాడుతాము" అని ఇక లాభంలేదు. వీళ్ళ

అందరూ కలిసి నిలబెట్టేశారు. తెగించి ఉన్నమాట చెప్పక తప్పదు ఇకనయినా: లేకుంటే పాపం మూటగట్టుకున్నవాడి నవుతాను. "మీ అందరిలో ఆ అభిప్రాయం కలిగించినందుకు క్షంతవ్యుణ్ణి. మీ ఆదరాభిమానాలకి నేను ఎంతో కృతజ్ఞుణ్ణి. సీతారామరావుకి చెప్పాల్సిన అవసరం లేదనుకోండి. ఇంతకీ విషయమేమిటంటే నాకు పెళ్ళయి ఏడాదయింది. ఒక పసిపిల్లాడికి తండ్రినికూడాను" అని నాటకంలో లాగ ఉన్నమాట అని మొహానపట్టిన చమటని 'కర్చీఫ్'తో తుడుచుకున్నాను.

అందరి మొహాలూ వెలవెలపోయాయి. ఆడవాళ్లు లోపలికివెళ్ళిపోయారు. వాళ్ళతోబాటు సీతారామరావూను. "మరి నాకు సెలవిప్పించాలి తమరు" అన్న నామాటలకి మునలాయన వంచినతలని ఎత్తకుండానే అటూ ఇటూ ఊపాడు. నేను 'సూట్ కేసు' పట్టుకుని బయటికి వచ్చాను. సీతారామరావు నాతోపాటే బయటిక వచ్చాడు. గేటుదగ్గర నిలబడి అటుపోతూన్న 'టాక్సీ'ని కేకేశాడు. షెడ్డులో అతనికారు కనబడుతూనేఉంది. కారులో దిగబెడతాడేమోననుకుంటున్న నేను ఆశ్చర్యపడక తప్పలేదు. ఇదిచూసి ఇద్దరమూ టాక్సీలోకి యెక్కాం. తిరిగి ఆ మేడవేపు చూడటానికి నేను సాహసించలేదు. నన్ను రైలెక్కించి చెయ్యి వూపుతూవున్న సీతారామరావు కళ్ళలో చిప్పిలిన ఒకటిరెండు కన్నీటిబొట్లు చూసి విచలితుడనయ్యాను.

ఏదో పోగొట్టుకున్నట్టు బాధగావుంది వాడి మొహాము.

సంపాదనపరుడై, ఐశ్వర్యంలో మునిగితేలుతూవున్న

సీతారామరావు దేనికోసము బాధపడుతూ ఉన్నాడో నాకు అప్పుడు తట్టలేదు.

ఒకొకప్పుడు, విపరీతమయిన ఆరాధనాభావమూ, సర్వమూ సమర్పించుకోగలిగిన అనురాగమూ అవి యెంత ఉన్నతమైనవయినప్పటికిన్నీ, సరైన గుర్తింపు లేకపోతే పరిణామాలు విపరీతంగా ఉంటాయి. అలాగని భారతిని ప్రేమించి ఆరాధించటం తప్పని నా అభిప్రాయంకాదు. నా దృష్టిలో నిజంగా అదొక అదృష్టము. కాని మితిములేకపోతే వెగటు అనిపిస్తుందేమో, ఏదయినా నిజంగా ధాష్టికం చలాయించకపోతే మగవాడికి విలువ ఉండదేమో?

నా స్నేహితుడు సీతారామరావుని అతని ఆరాధనాభావమే, భార్యయెడల అతనికిగల అపరిమితమయిన ప్రేమభావమే బంధముగామారి బానిసను చేసినదా? ఏది ఏమయినప్పటికీ ఈనాటికీకూడా ఆ ఇంట్లో నా స్నేహితుడు సీతారామరావుకిగల స్థానములో కించితయినా వ్యత్యాసము నాకు ఎంతజాగ్రత్తగా చూసినా కనబడలేదు...